

B.Ed. Sem.-4 (New) Examination

D-04

Value Edu

March-2025

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના: ૧. બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
૨. વિકલ્પો આંતરિક છે.
૩. જમણી બાજુ દર્શાવેલ આંક પ્રશ્નોના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

પ્રશ્ન - ૧. નીચેના કોઈ એક પ્રશ્નસમૂહનો જવાબ આપો.

(૧) મૂલ્યનો અર્થ જણાવી તેની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો. (07)

(૨) મૂલ્યશિક્ષણ પરત્વે શ્યામાપ્રસાદ મુખરજીના વિચારોની ચર્ચા કરો. (07)

અથવા

(૧) સાંસ્કૃતિક મૂલ્ય અને નૈતિક મૂલ્યની ઉદાહરણસહ ચર્ચા કરો. (07)

(૨) માનવ મૂલ્યો વિકસાવવામાં ભારતીય સંસ્કૃતિની ભૂમિકા જણાવો. (07)

પ્રશ્ન - ૨ નીચેના કોઈ એક પ્રશ્નસમૂહનો જવાબ આપો.

(૧) મૂલ્યશિક્ષણના માધ્યમોની ચર્ચા કરો. (07)

(૨) સાંપ્રત સમયમાં મૂલ્યશિક્ષણની જરૂરિયાત જણાવો. (07)

અથવા

(૧) મૂલ્યશિક્ષણની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી તેના હેતુઓ જણાવો. (07)

(૨) મૂલ્યશિક્ષણના અભિગમો જણાવી કોઈ એક અભિગમની વિગતે ચર્ચા કરો. (07)

પ્રશ્ન - ૩. નીચેના કોઈ એક પ્રશ્નસમૂહનો જવાબ આપો.

(૧) 'મૂલ્યશિક્ષણ વિદ્યાર્થીના સર્વાંગીણ વિકાસ માટે અનિવાર્ય છે' આ વિધાનના સંદર્ભમાં મૂલ્યશિક્ષણનું મહત્ત્વ જણાવો. (07)

(૨) રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ ૧૯૮૬ મુજબના મૂલ્યોની ચર્ચા કરો. (07)

અથવા

(૧) વિદ્યાર્થીઓને મૂલ્યોથી અવગત કરાવવામાં અભ્યાસક્રમની ભૂમિકા જણાવો. (07)

(૨) શાળાની બહાર નૈતિક શિક્ષણ કઈ કઈ રીતે આપી શકાય તેની વિગતે ચર્ચા કરો. (07)

પ્રશ્ન - ૪ નીચેના કોઈ એક પ્રશ્નસમૂહનો જવાબ આપો.

(૧) મૂલ્ય સ્પષ્ટીકરણ પ્રતિમાનના સોપાનોની ચર્ચા કરો. (07)

(૨) સંસ્કાર એટલે શું ? કોઈપણ ત્રણ સંસ્કારની માહિતી આપો. (07)

અથવા

(૧) મૂલ્ય ક્રિયા પ્રતિમાન વિષે નોંધ તૈયાર કરો. (07)

(૨) મૂલ્ય વિશ્લેષણ પ્રતિમાન એટલે શું ? તેની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો. (07)

પ્રશ્ન - ૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ સાત પ્રશ્નોના ઉત્તર ટૂંકમાં આપો. (14)

(૧) કોઈપણ ચાર વ્યક્તિગત મૂલ્યોના ઉદાહરણ આપો.

(૨) સામાજિક મૂલ્યની સંકલ્પના સમજાવો.

(P.T.O)

- (૩) પંડિત દીનદયાળ ઉપાધ્યાયના મૂલ્ય વિષયક વિચારો જણાવો.
- (૪) મૂલ્ય શિક્ષણ માટેના અભિગમોના નામ આપો.
- (૫) મૂલ્ય શિક્ષણની કોઈ એક વ્યાખ્યા સમજાવો.
- (૬) મૂલ્ય શિક્ષણમાં શાળાની ભૂમિકા ટૂંકમાં જણાવો.
- (૭) મૂલ્ય શિક્ષણ વિકસાવવા માટેની કોઈપણ ચાર સહ અભ્યાસિક પ્રવૃત્તિઓ જણાવો.
- (૮) નૈતિક શિક્ષણમાં મીડિયાની ભૂમિકાના ચાર મુદ્દાઓ જણાવો.
- (૯) રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ ૧૯૮૬ અનુસાર નિર્દિષ્ટ ચાર મૂલ્યોના નામ આપો.
- (૧૦) મૂલ્ય વિશ્લેષણ પ્રતિમાનની ધારણાઓ લખો.
- (૧૧) મૂલ્ય સ્પષ્ટીકરણ પ્રતિમાન કોણે આપ્યું છે ?
- (૧૨) ઉપનયન સંસ્કાર એટલે શું ?

B.Ed. Sem. – IV March – 2025
D-04 Value Education

N1142-3

..... day 2025 Time: (2 hrs 30 minute) Total Marks:70

Instructions: 1. all the questions are compulsory.

2. Options are internal.

3. Marks to the right indicate total marks of the

Q.1 Answer one of the following sets of questions.

(1) State the meaning of value and clarify its concept. (07)

(2) Discuss Shyamaprasad Mukherjee's views on value education. (07)

Or

(1) Discuss cultural value and moral value with examples. (07)

(2) Explain the role of Indian culture in developing human values. (07)

Q.2 Answer one of the following sets of questions.

(1) Discuss the medium of value education. (07)

(2) State the need for value education in the present times. (07)

Or

(1) Clarify the concept of value education and state its objectives. (07)

(2) State the approaches to value education and discuss any one of them in detail. (07)

Q.3 Answer one of the following sets of questions.

(1) Explain the importance of value education in the context of the statement 'Value education is essential for the holistic development of the student'. (07)

(2) Discuss the values as per the National Education Policy 1986. (07)

Or

(1) Explain the role of curriculum in making students aware of values. (07)

(2) Discuss in detail how moral education can be imparted outside the school. (07)

Q.4 Answer one of the following sets of questions.

(1) Discuss the steps of value clarification model. (7)

(2) What is Sanskar? Give information about any three Sanskars. (7)

Or

(1) Prepare a note on Value Action Model. (7)

(2) What is Value Analysis Model? Discuss it in detail. (7)

Q.5 Answer the following questions briefly: (any seven) (14)

(1) Give examples of any four personal values.

(2) Explain the concept of social values.

(3) State the views of Pandit Deendayal Upadhyay on values.

(P.T.O)

N 1142-4

- (4) Name the approaches to value education.
- (5) Explain any one definition of value education.
- (6) Briefly explain the role of school in value education.
- (7) Mention any four co-curricular activities for developing value education.
- (8) Mention four points of role of media in moral education.
- (9) Name four values specified as per National Education Policy 1986.
- (10) Write the assumptions of the value analysis model.
- (11) Who gave the value clarification model ?
- (12) What is the Upanayana Sanskar?
